

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. S.

przeciwko E. E. Z. i J. S.

o ustalenie ewentualnie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 marca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 2 marca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwani wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawili w formie pytań: - „czy wierzyciel wytaczający powództwo w trybie art. 189 k.p.c. o stwierdzenie nieważności czynności prawnej i wywodzący swój interes prawny z faktu, że czynność prawna zmniejsza wypłacalność jego dłużnika jest obowiązany wykazać istnienie swojej wierzytelności, wysokość tej wierzytelności co najmniej w przybliżeniu oraz realne zagrożenie wystąpienia niemożności zaspokojenia się z innego majątku dłużnika? – czy można mówić o pozorności umowy darowizny nieruchomości w wypadku, gdy umowa została dokonana we właściwej formie aktu notarialnego, wywołała skutki co do przeniesienia własności w urzędowych rejestrach, w tym w księgach wieczystych, a ponadto obdarowany przez kilka lat wykonuje wszystkie prawa i obowiązki przysługujące właścicielowi nieruchomości?”

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wskazał, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen.

Pytania sformułowane przez skarżących nie mają cech zagadnienia prawnego w znaczeniu przytoczonym wyżej. Formułując pierwsze z tych pytań, skarżący pominęli, że z ustaleń przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, którymi przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wynika, że powódka w czasie trwania małżeństwa czyniła nakłady na

nieruchomość będącą przedmiotem kwestionowanej przez nią czynności prawnej i przysługuje jej roszczenie o ich zwrot. Posiada zatem wobec pozwanego wierzytelność, której zaspokojenie zależy od tego, jaka będzie jego kondycja majątkowa. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny szczegółowo, z powołaniem się na orzecznictwo i poglądy nauki, wywiódł, w jakiej sytuacji czynność prawna może być uznana za pozorną. Dla tej kwalifikacji oczywiście nie mają rozstrzygającego znaczenia okoliczności, do których odwołują się pozwani w drugim z pytań mających stanowić zagadnienie prawne.

Pozwani powołali się nadto na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako przesłankę jej przyjęcia do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), którą uzasadniali naruszeniem przez Sąd Apelacyjny tożsamyh przepisów z tymi, na kanwie których sformułowali pytania mające stanowić zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Sprawia to, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera wewnętrzną sprzeczność. Biorąc pod uwagę utrwalony w orzecznictwie sposób rozumienia obu przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie ma wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze, zarazem zaś – podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest bowiem pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywiście naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego)

określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skonfrontowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozawala stwierdzić, żeby skarga kasacyjna pozwanych była oczywiście uzasadniona, a więc już na pierwszy rzut oka i bez potrzeby przeprowadzania bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.